

Motion till riksdagen 2016/17:2767

av **Karin Enström m.fl. (M)**

EU:s roll som global aktör

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska spela en ledande roll inom EU för att utveckla och förstärka den gemensamma utrikespolitiken och den europeiska utrikestjänsten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den transatlantiska länken mellan Europa och USA, bl.a. genom att snabbt få till stånd ett gemensamt frihandels- och investeringsavtal, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska använda sitt ekonomiska inflytande för att påverka länder när det gäller mänskliga rättigheter och hållbar utveckling, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU fortsatt ska vara en pådrivande aktör inom de internationella klimatförhandlingarna och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) bör utvidgas till fler sektorer, successivt skärpas och på sikt länkas samman med andra utsläppshandelssystem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige fortsatt ska bidra till EU:s militära och civila krishantering och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige genom EU måste stötta Ukraina gentemot Rysslands militära aggressions- och destabiliseringspolitik och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i EU ska arbeta för en fortsatt stark satsning på länderna i det östliga partnerskapet och understryka vikten av implementering av gjorda åtaganden och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i EU ska verka för ett förstärkt partnerskap mellan EU och Afrikanska unionen (AU) och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU och dess medlemsstater behöver utveckla en starkare militär och civil förmåga att hantera kriser och konflikter och fördjupa det försvarspolitiska samarbetet och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige fortsatt ska bidra regelbundet till EU:s stridsgrupper samt verka för att stärka och utveckla EU:s partnersamarbete i säkerhets- och försvarsfrågor, inklusive bättre förutsättningar för tredjelandsdeltagande i EU-ledda krishanteringsinsatser där särskild tonvikt ska läggas på samarbetet med Nato, länderna i östliga partnerskapet samt europeiska Natomedlemmar som inte är medlemmar i EU, och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara pådrivande inom EU för fortsatt utvidgning där EU är öppet för alla europeiska länder som lever upp till de krav som medlemskapet ställer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU behöver en mer effektiv styrning och hantering av biståndsmedel och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att solidaritetsförklaringen nu prövats och ställer högre krav på att Sverige ska kunna ge och ta emot militärt stöd och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör bidra till att utveckla samarbetet för att effektivare kunna bekämpa terrorism inom EU och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åtgärder för bekämpande och motverkande av terrorism, vilket innefattar förebyggande arbete, ska vara i fokus för EU-arbetet och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU samordnat bättre måste hantera flyktingsituationen, där alla medlemsstater måste ta ansvar, och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveriges förhållande till Storbritannien och vikten av att Storbritanniens utträde ur EU innebär fortsatt starka relationer, samarbete och frihandel och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör välkomna den föreslagna europeiska säkerhetsstrategin och om vikten av att den nu implementeras och får genomslag i praktiken och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

1. Vår syn på Europasamarbetet

Vi vill se ett fritt och enat Europa. Grunden för Europasamarbetet är att säkra frihet, fred och demokrati i medlemsländerna. Många gränsöverskridande frågor kan bara lösas genom Europasamarbetet.

Vi moderater driver frågor som handlar om en ansvarsfull ekonomisk politik, krafttag mot internationell brottslighet och terrorism, mindre byråkrati, mer ambitiös miljöpolitik, hållbar gemensam migrationspolitik och värnandet av frihet och demokrati i vår omvärld. Samtidigt är det viktigt att EU inte ges uppgifter som medlemsländerna bäst hanterar själva. Den så kallade subsidiaritetsprincipen som slår fast denna balans mellan EU och dess medlemsländer utgör grunden för vår syn på Europasamarbetet.

Brexit-krisen är en väckarklocka för EU, som inte lyckats på flera avgörande områden; en långsiktigt hållbar migrationspolitik, ansvarsfull ekonomisk politik med ordning i medlemsstaternas offentliga finanser, goda förutsättningar för jobb och företagande samt den digitala omställningen är nyckelfrågor som Sverige behöver driva för att skapa förtroende för EU. Fler länder måste vara med och dela på ansvaret och följa de gemensamma beslut som fattats. EU-budgeten måste också förbättras framför allt genom att sätta jobbskapande först. Regelkrångel och byråkrati måste minska. Förbättrad handel och frihandel med länder utanför EU, digital omställning och bättre demokratisk förankring av EU-arbetet i respektive land är också reformer som måste prioriteras.

EU-ledarna måste erkänna att det finns allvarliga brister i EU-samarbetet, och Sverige ska trycka på i det som är nyckelfrågor för att återskapa förtroendet för det europeiska samarbetet. Läget kräver konstruktivt och framåtblickande ledarskap. EU har misslyckats att lösa stora gemensamma utmaningar. Missnöjet med utvecklingen finns inte bara i Storbritannien utan även här hemma. Fler projekt över människors huvuden eller bortom demokratisk förankring är inte svaret på den oro och det missnöje vi ser i dag. Nu är inte läge att bygga fler våningar på en byggnad där grunden skakar.

EU är ett verktyg för att hantera många av våra framtidsutmaningar, men EU är också mer än så. EU är varken mer eller mindre än världens bäst fungerande samarbete mellan demokratiska länder. Det håller tillbaka och står emot dem som vill slå ned frihet, demokratiska principer, mänskliga rättigheter och öppenhet såväl inom som utanför EU:s gränser. Det är i grunden dessa värderingar som binder oss samman och ger EU dess styrka.

I kölvattnet av den djupa ekonomiska krisen håller ekonomisk styrka och inflytande i världen på att förändras och till del glida bort från Europa. EU kommer sannolikt att fortsätta utvecklas positivt och välståndet öka, men trots att EU har en stark attraktionskraft finns det en betydande risk att dess relativa inflytande kommer att minska.

EU måste bli öppnare för att möta framtidens utmaningar. Under det närmaste årtiondet kommer arbetskraftsutbudet att minska med närmare 60 miljoner människor inom EU på grund av befolkningsutvecklingen i medlemsländerna. För att möta det ökande arbetskraftsbehovet bör övriga medlemsländer följa Sveriges exempel och öppna för legal arbetskraftsinvandring.

Vi har ett stort lidande i världen med miljontals människor på flykt. Människor fortsätter att dö på Medelhavet och andra flyktvägar. Sverige har varit ett av få länder

som har levt upp till det EU-gemensamma asylsystemet. Så kan det inte fortsätta att vara. Moderaterna vill ha ett fungerande EU-gemensamt asylsystem. I det ligger att beslut efterlevs av alla medlemsländer. Det största problemet över tid i den EU-gemensamma asylpolitiken har inte varit svårigheter att fatta beslut, utan att få besluten att efterlevas.

Samarbetet inom EU är också avgörande för att möta många av de miljö- och klimatutmaningar vi står inför i Sverige, i Europa, men också i världen. EU är vår viktigaste miljöorganisation som ger Sverige kraft att påverka också på den internationella arenan.

2. En större union med välmående grannar/ En starkare grannskapspolitik och fortsatt utvidgning

EU ska vara öppet för alla de europeiska länder som vill och förmår att leva upp till de krav som medlemskapet ställer. Skulle EU stänga dörren till dessa länder riskerar vi att få en ekonomisk nedgång och en destabiliserande utveckling i Europa. Vägen till medlemskap är ofta krävande och komplicerad. Men det är just uppfyllandet av EU:s medlemskriterier som i grunden ger medlemskapet dess stora värde då det skapar förutsättningar för att bli en del av en gemenskap av fria samhällen och konkurrenskraftiga ekonomier.

Genom det östliga partnerskapet förstärks EU:s samarbete med de sex grannländerna i Östeuropa och Kaukasien. Dessa länders möjlighet att utvecklas till vitala demokratier och marknadsekonomier samt själva göra sina utrikespolitiska vägval är centralt för ett säkert och stabilt Europa.

Partnerskapet uppmuntrar och stödjer dem i genomförandet av nödvändiga reformer i denna riktning. För att partnerskapet ska få reell genomslagskraft krävs det dock att EU klart och tydligt deklarerar att även dessa länder ska få bli medlemmar i EU om de så önskar och förmår. För oss är det östliga partnerskapet en logisk fortsättning på vårt historiskt starka stöd för EU-utvidgning och spridning av EU:s värden, standarder och arbetssätt till hela den europeiska kontinenten.

Östliga partnerskapet har nu funnits i sju år. Vi har lagt grunden för en allt närmare relation med Georgien, Moldavien och Ukraina, genom att slutföra förhandlingar om associerings- och frihandelsavtal och etablera dialoger som syftar till viseringsfrihet. De kommer successivt att leda till att länderna integreras i EU:s inre marknad, vilket öppnar stora ekonomiska möjligheter. Samtidigt som partnerskapet på vissa områden överträffat förväntningarna finns det bakslag och stora utmaningar. I Azerbajdzjan och Vitryssland är reformerna få och Armenien drog sig tillbaka från sitt framförhandlade avtal. Även i de tre föregångsländerna finns det fortsatta problem med skyddet av mänskliga rättigheter, korruption, alltför nära kontakter mellan ekonomi och politik. Den starka ryska reaktionen mot partnerskapet har eskalerat och satt partnerländerna – inte minst Ukraina – under hård press. Sverige behöver därför stärka sina ansträngningar över hela regionen. EU måste stötta Ukraina gentemot Ryssland och hitta en långsiktig fredlig lösning på konflikten.

En framgångsrik grannskapspolitik är av avgörande betydelse för EU:s trovärdighet och effektivitet som global aktör. Den kan även spela en viktig roll för att skapa starkare politiska och ekonomiska band till de länder i EU:s närhet som inte vill eller kan bli medlemmar av EU. Men då måste den bli ett tydligare stöd för demokrati, mänskliga rättigheter och öppna ekonomier. I grunden handlar det om att EU ska stå för en

värde driven utrikespolitik för att bättre kunna verka för en demokratisk utveckling framförallt i Nordafrika och Mellanöstern. Det handlar om att inspirera och stödja länder som står vid historiska vägskalet och vars val kommer att ha betydande återverkningar på Europas utveckling. Utmaningarna i denna del av världen är enorma när det kommer till behovet av ekonomiska och politiska reformer och det kommer att krävas stort tålamod och uthållighet. Men möjligheterna är ännu större.

Det är genom ekonomiskt och politiskt stöd samt dialog som vi kan främja en positiv utveckling i regionen. Sverige och EU måste tydligare synliggöra de problem och möjligheter som finns med partnerskapet och hitta nya lösningar och en väg fram för att snabbare nå målen med partnerskapet. EU måste starkt och tydligt visa sin solidaritet och engagemanget för partnerskapet och partnerländerna. EU ska fortsätta att understryka vikten av implementering av gjorda åtaganden, inte minst långtgående reformer i partnerländerna. Synliga resultat är centrala för att bevara och stärka stödet. Vi välkomnar därför den genomförda översynen av strategin som ger utrymme för differentiering mellan partnerländerna som ger dem större möjlighet att gå med i sin egen takt.

3. EU:s röst i världen

Vi vill se ett EU som är en stark kraft för demokrati, mänskliga rättigheter, frihandel och hållbar utveckling i världen. Men trots att EU har många viktiga utrikespolitiska instrument som ger inflytande är samarbetet inte tillräckligt starkt, samstämmigt och effektivt för att EU ska kunna spela sin fulla roll på den internationella arenan. Vi vill se en förstärkt utrikespolitik som tar sin utgångspunkt i det gemensamma europeiska intresset. En stärkt gemensam politik kräver kompetens, kunnande och ett stärkt förtroende för EU:s institutioner. Sverige ska spela en ledande roll inom EU för att utveckla och förstärka den gemensamma utrikespolitiken och den europeiska utrikestjänsten.

EU behöver en mer aktiv utrikespolitik, som är bredare förankrad och konsekvent bedriven. EU behöver också agera proaktivt. Sanktionspolitiken mot Ryssland har varit framgångsrik i så måtto att EU:s 28 medlemsländer uppträtt gemensamt och koordinerat.

EU förenas av en djup värdegemenskap och starka handelspolitiska band med USA. Den transatlantiska länken, som binder parterna samman, är den viktigaste kraften för demokrati, mänskliga rättigheter och marknadsekonomi i den internationella politiken. I ljuset av de politiska och ekonomiska förändringarna i världen är det viktigare än någonsin att EU och USA fördjupar sitt samarbete och agerar tillsammans. Ett resursstärkt Europa som har förmågan att både ta ett större ansvar för den egna säkerheten och kunna vara en stark partner till USA är även väsentligt för hållbarheten i det transatlantiska samarbetet. EU och USA bör upprätta ett gemensamt frihandelsavtal och arbeta för att reformera de internationella institutionerna, verka för hållbar energiproduktion samt hindra spridningen av massförstörelsevapen. Det finns en viktig säkerhetspolitisk dimension i frihandels- och investeringsavtalet Transatlantic Trade and Investment Partnership, TTIP.

TTIP kommer att skapa världens största regionala frihandelsområde. Målet är att få bort handelshinder för den transatlantiska handeln. För Sverige är avtalet mycket viktigt. Sveriges utveckling och välstånd har under åren varit nära sammanlänkade med frihandelns landvinningar. Det gäller än i dag. Och USA är en av våra viktigaste

handelspartner. Vi vill därför se ett ambitiöst transatlantiskt handels- och investeringspartnerskap mellan EU och USA snarast. Att på detta sätt sammanlänka världens två största ekonomier är bra för hållbar tillväxt och sysselsättning, för styrkan och vitaliteten i den så centrala transatlantiska länken, för säkerheten och för frihandeln.

Relationen mellan EU och Ryssland måste vila på respekt för internationella regler, institutioner och principer. Åtaganden inom världshandelsorganisationen WTO och Europarådet måste följas och uppmuntra till en utveckling mot ett pluralistiskt och mer demokratiskt Ryssland. EU måste påtala de oacceptabla övergreppen mot de mänskliga rättigheterna inte minst mot hbtq-personer och den ökade repressionen mot det civila samhället.

Betydelsen av EU:s relationer med Kina har ökat markant. Kinas agerande påverkar i princip alla verksamhetsområden inom EU:s utrikespolitik. EU måste, som Kinas viktigaste exportmarknad, tydligare använda sitt ekonomiska inflytande för att påverka när det gäller mänskliga rättigheter, liberaliseringen av landets ekonomi och främjandet av en hållbar utveckling.

EU bör utveckla närmare relationer med länderna på den afrikanska kontinenten och det behövs ett förstärkt partnerskap mellan EU och Afrikanska unionen (AU). Kampen mot fattigdom, främjande av hållbar utveckling och arbetet för frihandel är prioriterade områden för detta partnerskap. EU behöver också fördjupa sitt samarbete med länder som Brasilien, Indien och Sydafrika i viktiga frågor som rör klimat, forskning och tillväxt.

EU måste också fortsätta att driva på fredsprocessen mellan Israel och Palestina baserat på en tvåstatslösning där båda parter kan leva med säkra och erkända gränser med utgångspunkt i 1967 års gränser och FN:s resolution 242.

Vi vill att den europeiska utrikestjänsten ska stärkas, för att få starkare genomslag för den gemensamma utrikespolitiska rösten. EU:s medlemsländer behöver utveckla en starkare militär och civil förmåga att hantera kriser och konflikter. EU:s medlemsländer behöver därför fördjupa det försvarspolitiska samarbetet. Europeiska försvarsbyrån (Eda) kan stödja medlemsländernas arbete med att koordinera och effektivisera arbetet på detta område.

Strategin ”En europeisk säkerhetsstrategi – Ett säkert Europa i en bättre värld” presenterades i juni. Den europeiska globala strategin ska stärka EU:s möjligheter att fullt ut tillvarata Lissabon-fördragets potential och vara en kraftfull global aktör i en föränderlig omvärld. EU behöver ett samlat strategiskt ramverk som ger långsiktig och övergripande vägledning för EU:s internationella agerande. Syftet med strategin är att stärka EU som global aktör, genom en sammanhållen vision för EU:s utrikesrelationer och en effektivare användning av de resurser EU förfogar över. Vi välkomnar den strategi som nu presenterats och Sverige ska fortsatt vara pådrivande i arbetet för att strategin nu ska få effekt och implementeras i praktiken.

Det är viktigt att verka för EU-stridsgruppernas användbarhet och ett bredare nyttjande av denna förmåga inom EU:s och FN:s ram. Idén bakom EU:s stridsgrupper är bra, men de har aldrig använts i ett skarpt läge. Sverige ska fortsatt bidra regelbundet till EU:s stridsgrupper samt fortsatt verka för att stärka och utveckla EU:s partnersamarbete i säkerhets- och försvarsfrågor, inklusive bättre förutsättningar för tredjelandsdeltagande i EU-ledda krishanteringsinsatser. Särskild tonvikt ska läggas vid samarbetet med Nato, länderna inom östliga partnerskapet samt europeiska Nato-medlemmar som inte är medlemmar i EU.

4. Klimat

Sverige är ett litet land och står endast för 0,1 procent av världens totala utsläpp av växthusgaser. Åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser behövs nationellt men där vi har möjlighet att göra skillnad är framförallt internationellt. EU har en viktig roll i världens klimatpolitik. Gemensamma ansträngningar för att minska utsläppen av växthusgaser inom EU ger effekt. Genom att kombinera detta med stark ekonomi och fler jobb får vi ett starkt EU.

EU:s medlemsländer har idag ett alldeles för stort beroende av fossila bränslen, vilket utgör cirka två tredjedelar av deras energianvändning. Energibehovet inom EU bedöms öka kraftigt under de närmaste två till tre decennierna. Detta riskerar skada miljön samt skapa ett ohälsosamt beroendeförhållande till ett antal leverantörländer som begränsar EU:s utrikespolitiska handlingsfrihet. Att utveckla en gemensam energimarknad med minskad användning av fossila bränslen är därför centralt för både EU:s utrikes- och miljöpolitik.

Sverige ska vara ledande i det internationella klimatarbetet och driva på, särskilt inom EU, för att världens alla länder tar sitt ansvar så att den globala uppvärmningen kan hållas väl under två grader.

Det är mycket positivt att världens länder lyckades enas om ett globalt klimatavtal i Paris 2015. Det är ett historiskt klimatavtal där länderna har förbundit sig att hålla den globala medeltemperaturen väl under två grader, och göra ansträngningar för att medeltemperaturen inte ska öka mer än 1,5 grader. Det visar på att världens länder nu gemensamt är redo att ta ansvar. Dock finns mycket kvar att önska av avtalet. De nationella klimatplanerna som länderna lämnade in inför mötet i Paris, där de redogör för vilka åtgärder de är beredda att genomföra, är långt ifrån tillräckligt ambitiösa för att nå det gemensamma målet. I kommande förhandlingar gäller det därför att sätta press på länderna att agera och uppdatera sina planer för att göra dem realistiska och förenliga med det gemensamma målet.

Samtidigt krävs ett fördjupat internationellt samarbete kring utmaningen att anpassa oss till klimatförändringarnas konsekvenser i FN och i andra internationella organisationer däribland EU. Här kan ett svenskt klimatanpassat biståndsarbete också spela en viktig roll. Vi behöver ett mer holistiskt och inte nationalistiskt klimatperspektiv genom att exempelvis använda kostnadseffektiva klimatåtgärder i andra länder. Ett viktigt steg är också att EU snarast avskaffar alla tullar på förnybar energi, till exempel tullarna på etanol, biodiesel och solceller. I kommande förhandlingar måste vi arbeta för att EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) utvidgas till fler sektorer, att kraven skärps och på sikt länka samman med andra utsläppshandelssystem. Moderaterna är oroade för hur EU:s medlemsländer fördelat ansvaret för att minska koldioxidutsläppen sinsemellan. Vi är kritiska till hur regeringen använt sin röst inom EU när resultatet blivit att flera EU-länder slipper undan.

5. Europa asyl- och migrationspolitiken

Migrationspolitiken på europeisk nivå är nära kopplad till andra sakpolitiska områden, såsom säkerhetspolitik och biståndspolitik. Moderaterna anser att det är mycket angeläget att bejaka detta synsätt när migrationspolitik formas på såväl europeisk som nationell nivå.

Vi har ett stort lidande i världen med miljontals människor på flykt. Människor fortsätter att dö på Medelhavet och andra flyktingrutter. Detta är oacceptabelt och måste få ett slut. Moderaterna vill ha en hållbar gemensam migrationspolitik. Det största problemet över tid i EU:s asylpolitik har inte varit svårigheter att fatta beslut, utan att få besluten att efterlevas. Vi vill att ekonomiska incitament genom EU:s budget används för att få länder att efterleva besluten och ta ett större ansvar.

Asylsystemet som det är utformat i dag drivs i delar av illegala verksamheter, såsom en utbredd och i många fall hänsynslös människosmuggling. Straffen för människosmuggling måste skärpas och de brottsbekämpande insatserna mot människosmuggling måste intensifieras. Den svenska regeringen bör driva frågan om skärpta straff på EU-nivå. FN:s kvotflyktingsystem är det mest rättvisa och effektiva system vi har och bygger på att asylrätten prövas på plats i flyktingläger. Moderaterna välkomnar en utökning av antalet kvotflyktingar till Sverige. Därutöver vill vi att Sverige begär att samtliga EU:s medlemsstater deltar i och utökar sitt respektive deltagande i FN:s kvotflyktingsystem. Det skulle ge människor skydd och också frigöra platser i flyktinglägren.

Under en lång tid har EU utvecklat system för att möjliggöra europeisk integration genom att öka den fria rörligheten inom unionen. Främst bland dessa system är Schengenområdet.

Schengensamarbetet förutsätter dock för sin existens att den gemensamma yttre gränsen upprätthålls och att medlemsstaterna kan lita på att den praktiska gränskontrollen faktiskt äger rum vad gäller inresande. Under senare år har stabiliteten i denna ordning blivit föremål för diskussioner efter att framförallt Italien och Grekland utsatts för ett kontinuerligt migrationstryck från Afrika, Mellanöstern, Centralasien och Afghanistan utan att dessa stater själva varit förmögna att avhjälpa situationen.

Sedan konflikten i Syrien bröt ut har Turkiet tagit emot ett stort antal asylsökande varav många vill ta sig vidare resa till EU. Turkiet har därigenom blivit det viktigaste transitlandet i EU:s omedelbara närområde. Även Libyen och Ryssland har i dag ett stort antal migranter och asylsökande på sina territorier som vill ta sig till EU. Efter händelserna under hösten 2015 då ett mycket stort antal asylsökande anlände till EU och framförallt till Sverige och Tyskland via Turkiet har inre gränskontroller upprättats mellan flera medlemsstater. Den 7 mars 2016 gick Turkiet med på ett återvändande för alla migranter som inte är i behov av internationellt skydd och som tagit sig från Turkiet till Grekland och att ta tillbaka alla irreguljära migranter som påträffats på turkiskt vatten. Turkiet och EU enades också om att fortsätta att trappa upp åtgärderna mot smugglare av migranter och välkomnade inrättandet av en Nato-insats i Egeiska havet.

Förutom finansieringsåtgärder och åtgärder för att möjliggöra återsändanden från de grekiska öarna innehåller också avtalet en klausul om vidarebosättning från Turkiet till EU i en utbytesprocess, samt ett förverkligande av en färdplan för viseringsliberalisering med avsikt att häva viseringskravet för turkiska medborgare under förutsättning att samtliga riktmärken uppfylls. Moderaterna stödjer åtgärderna som ett led i att minska flödet mot Europa och stoppa döden på Medelhavet, hjälpa människor som finns på plats i Turkiet samt förbättra de långsiktiga relationerna med Turkiet.

I efterföljden av det misslyckade försöket till militärkupp riktad mot den turkiska regeringen i juli 2016 har åtgärder vidtagits av den turkiska staten och dess myndigheter som på ett flertal olika punkter skapat osäkerhet kring förutsättningarna kring detta avtal. Detta gäller i synnerhet de uttalanden som gjorts avseende ett återinförande av

dödsstraffet i Turkiet samt de många restriktiva åtgärder som riktats mot olika delar av det turkiska samhället.

Vår uppfattning är att det ingångna avtalet med Turkiet är angeläget och att EU bör anstränga sig för att bevara avtalet. Det är samtidigt betydelsefullt att EU verkar för att Turkiet vidtar åtgärder som garanterar rättssäkerhet för sina medborgare och tydligt klargör att något utrymme att åter införa dödsstraffet i den turkiska straffrätten inte finns. Det ankommer på regeringen att klargöra detta i överläggningar inom EU och i bilaterala kontakter.

Det finns ett antal andra utmaningar för vilka Europa behöver skapa strategier vad gäller migrationspolitikens samröre med andra politikområden: Regeringen bör stödja EU-kommissionens förslag om Global Approach to Migration and Mobility (GAMM) som bygger på principer om att bättre organisera den legala migrationen och skapa välordnad migration, förhindra och bekämpa irreguljär migration och stoppa trafficking av människor, maximera utvecklingspotentialen i migration samt uppmontra internationellt skydd för asylsökande och den externa dimensionen i asylnpolitiken.

GAMM skall implementeras genom ett flertal olika politiska instrument (bilaterala och regionala policydialoger och genomförandeplaner), legala instrument (såsom viseringsliberalisering och återtagandavtal) operativt stöd och kapacitetsbyggande som program och stöd till projekt som ställs till förfogande för tredjeland och andra samarbetspartners, såsom civilsamhället och internationella organisationer. Moderaterna är positiva till att flera olika verktyg inom GAMM används samlat för att skapa kort- och långsiktiga lösningar på migrationsutmaningarna i en europeisk kontext.

Därutöver vill Moderaterna se ett ökat samarbete med ursprungs- och transitländer vad gäller återvändandeprocesser för irreguljära migranter, incitamentsstrukturer för länder i norra Afrika avseende handel och finansiering. Därför stödjer vi kommissionens förslag kallat ”Establishing a Partnership Framework with Third Countries under the European Agenda on Migration”, som innebär en förhöjd ambitionsnivå vad gäller dessa frågor. Regeringen bör i sina kontakter med kommissionen och i bilaterala kontakter verka för implementeringen och utvärderingen av sådana partnerskap och tydligt driva kopplingen mellan utvecklingsfrågor och migrationsfrågor.

Som ett led i arbetet med det östliga partnerskapet och EU:s samarbete med länderna på västra Balkan har viseringsdialoger inletts med länder som ingår i dessa partnerskap och samarbeten, vilka långsiktigt syftar till att möjliggöra för medborgarna i dessa länder att resa viseringsfritt till EU. Moderaterna ställer sig positiva till grundprincipen att det är bra med ökad mobilitet mellan länder och personer.

Samtidigt är det viktigt att de färdplaner som upprättas innehåller tydliga och kvalitativa kriterier för att en acceptabel nivå på ländernas kapacitet för infrastruktur och lagstiftning skall anses ha uppnåtts. Det är angeläget att inte kortsiktigt kompromissa med de uppställda kraven och att EU-kommissionen inte i sin strävan att nå fram till målsättningar vad gäller relationen till dessa länder underlåter att beakta missförhållanden eller brister som senare kan leda till migrationspolitiska problem. Moderaterna vill betona att frågan om trovärdighet i viseringsdialogerna är avgörande och önskar att regeringen tydliggör Sveriges position avseende denna dimension i samarbetet med tredjeland.

Det är vidare angeläget att åtgärder vidtas och utvärderas som kan reducera de nämnda ländernas problem med migrationsinfrastrukturen, registreringen, gränskontrollen samt återtagandet av sådana personer som ursprungslandet har ett

ansvar för innan frågan om viseringsliberalisering och ett lyft visumtvång för inresa till EU på allvar aktualiseras. Även på denna punkt finns det anledning för regeringen att förtydliga den svenska positionen ifråga om stater som önskar ett närmare migrationsarbete med EU.

Moderaterna vill också understryka att de mycket stora utmaningar som Sverige och EU står inför under de kommande åren avseende migrationsströmmar gör det nödvändigt att ständigt utveckla nya metoder för att göra oss mindre sårbara inför migrationsrörelser som i sin tur riskerar att skapa politisk oro och orsaka spänningar i såväl det europeiska samarbetet som i EU:s relation med sitt närområde och partners. Vi vill uppmana regeringen att intensifiera arbetet på detta område och att sträva efter holistiska ansatser för att förebygga och lösa potentiella och existerade problem.

6. EU:s biståndspolitik/ EU som världens största biståndsgivare

Drygt hälften av allt utvecklingsbistånd kommer från EU och dess medlemsländer. Det gör EU till världens största biståndsgivare. Både EU och de enskilda EU-länderna samarbetar med utvecklingsländer i biståndprojekt. EU-länderna och EU ska samordna sina projekt för att förstärka och göra insatserna så effektiva som möjligt. Effektiviteten av biståndet är dock i många fall bristfälligt och alltför stor del av EU:s bistånd går direkt till regeringar i form av budgetstöd, vilket i de flesta fall är varken önskvärt eller effektivt.

På senare år har flera utvecklingsländer haft en stark ekonomisk tillväxt och lyckats minska fattigdomen. Från och med 2014 har därför EU fasat ut sitt direktstöd till stora länder som Indien och andra länder som Malaysia och flera latinamerikanska länder. I stället riktas nu stödet på de allra fattigaste i världen. Det är bra och en process som måste fortsätta. Fram tills 2020 kommer cirka 75 procent av EU:s bistånd att gå till dessa länder. De är dessutom ofta hårt drabbade av naturkatastrofer eller konflikter, vilket gör invånarna särskilt utsatta. Det är viktigt att EU fokuserar mer resurser på bistånd för att bidra till stabilitet och fred i ett område, stödja arbete mot terrorism och främja demokrati och mänskliga rättigheter i hela världen.

EU har beskrivits som en av de mest öppna biståndsgivarna i världen. Att informera om vart biståndet går och hur det används hjälper skattebetalarna att kontrollera att deras pengar används på rätt sätt. Det ska förhindra att givarna överlappar varandra och motverkar korrupktion och missbruk av medel. Det är sant att EU har ett bra system för att se vart bistånd går. Däremot återstår mer att göra för att motverka korrupktion, krav på redovisning och transparens.

EU:s biståndsprogram granskas regelbundet av oberoende experter som ska se till att räkenskaperna är i sin ordning. Om det finns misstanke om bedrägeri eller korrupktion ska EU:s bedrägeribekämpningsbyrå ingripa. EU-kommissionen och EU:s delegationer i mottagarländerna övervakar och kontrollerar de projekt och program som de finansierar. Om det finns allvarliga misstankar om att pengarna missbrukas ska EU avbryta finansieringen och kräva tillbaka pengarna eller vidta andra nödvändiga åtgärder.

Humanitärt bistånd bidrar till att rädda liv i akuta krissituationer och ge människor mat, tält och sjukvård i konflikter eller efter naturkatastrofer. Utvecklingsarbetet stöder länder på medellång och lång sikt så att de kan ta sig ur fattigdomen och skapa hållbar ekonomisk tillväxt som gynnar hela samhället. EU måste på ett bättre sätt se till

att övergången från katastrofbistånd till utvecklingsbistånd fungerar smidigt genom att koppla samman bistånden.

7. Solidaritetsförklaringen

Sverige bygger säkerhet tillsammans med andra länder. Vi ska vara med och ta ansvar för säkerheten i Europa genom att stödja andra EU-länder eller nordiska länder om de utsätts för katastrofer eller olika former av angrepp. Ett sådant åtagande är det mest grundläggande uttrycket för europeisk solidaritet och därför en naturlig vidareutveckling av Sveriges säkerhetspolitiska linje. Vi ska också ha förmåga att ta emot militär hjälp av andra länder om Sverige hotas. Riksdagens beslut om solidaritetsförklaringen var ett uttryck för detta. Vår solidaritetsförklaring ställer också nya och högre krav på att Sverige med trovärdighet ska kunna ge och ta emot militärt stöd.

Solidaritetsförklaringen framhåller att Sverige inte kommer att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat EU-medlemsland eller nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas. Sverige ska därför kunna ge och ta emot civilt och militärt stöd. Varken solidaritetsförklaringen eller EU:s solidaritetsklausuler ger några bindande garantier och beror också på vilken förmåga Sverige har att kunna ge och ta emot hjälp.

Efter terrordåden i Paris den 13 november 2015 prövades solidaritetsförklaringen för första gången när Frankrike begärde hjälp i kampen mot Isil/Daish med stöd av EU-fördragets solidaritetsartikel 42.7. Sverige svarade och bidrog men inte tillräckligt. Alliansen föreslog till exempel att Sverige skulle kunna ha gjort en flyginsats. Vi kommer behöva och ska göra mer. Den hjälp vi förväntar oss av andra ska vi också vara beredda att ge.

8. EU:s utmaningar

EU-samarbetet har haft stora framgångar och inneburit en lång rad genomgripande förbättringar. Samtidigt måste man konstatera att EU-samarbetet i dag står inför mycket allvarliga utmaningar. Nu prövas styrkan för EU som global aktör, och EU:s institutioner måste ta medborgarnas bristande tillit på stort allvar och återbygga förtroende genom rätt prioriteringar i arbetet framöver. EU måste kraftfullt och samordnat hantera den dramatiska flyktingsituation som nu råder. Vi välkomnar de beslut som fattats om fördelning av asylsökande, men konstaterar samtidigt att mycket mer behöver göras.

Under det senaste året har terrorn slagit hårt mot en rad städer i Europa och våra grannländer. Kampen mot den internationella terrorismen är något som angår oss alla. På Isil/Daish-kontrollerat område pågår institutionaliserade kränkningar av de mänskliga rättigheterna och ett brutalt våld av sällan skådat slag. Detta berör oss här i Sverige av moraliska, humanitära, medmänskliga skäl, men också av nationella säkerhetsskäl. Den ökade terrorismen och terrorhotet förändrar våra liv, vårt sätt att se världen och vår säkerhet. Det utmanar vårt system och ställer nya krav både på åtgärder både här hemma, i EU och i världen.

Terrorismen utgör ett stort hot mot såväl stater som individer och ytterst mot de värderingar som vårt samhälle vilar på. Arbetet med att motverka terrorism måste

bedrivs både på plats där den uppstår och gentemot de sympatisörer som återfinns i andra delar av världen.

Terrorismen är också en starkt bidragande faktor till den ökade flyktingströmmen. Länder med omfattande terrorism är också de som har stora flyktingströmmar. Radikalisering, våldsbejakande extremism och terrorism utgör ett hot mot såväl människor som stater och ytterst mot de värderingar som vårt samhälle vilar på. En ökad radikaliserings bland extrema grupper utmanar tryggheten i vårt samhälle. Exemplet på EU-medborgare som reser, utför och deltar i terroristhandlingar eller terroristträning i exempelvis Syrien och Irak är flera. EU måste reagera med tydlighet och konsekvens mot dem som återvänder.

EU är en viktig aktör i kampen mot Isil/Daish. Vi måste nu skynda på implementeringen av de redan överenskomna strategierna och fokusera arbetet på EU-nivå. Det är viktigt att det som görs är samordnat mellan institutionernas och medlemsstaternas insatser. EU:s myndigheter måste arbeta mer aktivt utanför Europas gränser och förstärka arbetet med kapacitetshöjande insatser. Det är avgörande att stoppa de finansiella flödena till Isil/Daish. Mer måste göras för att stoppa inflödet av kapital. Det är därför positivt att EU-kommissionen tidigare i år lade fram en åtgärdsplan mot finansiering av terrorism. Mycket ansvar ligger nu också på medlemsstaterna själva att ta fram nationell lagstiftning som kan stoppa finansiering av terrorism.

EU-samarbetets framtida inriktning ställdes också på sin spets i och med folkomröstningen i juni 2016 om fortsatt brittiskt EU-medlemskap där en majoritet av briterna röstade för att lämna EU. Britterna har tillsammans med Sverige stått upp för frihandel och marknadsekonomi och är en viktig partner för Sverige i EU-samarbetet. Den svenska regeringen bör därför så långt som möjligt eftersträva sådana europeiska lösningar som gör att goda förbindelser med Storbritannien kan bibehållas under utträdesprocessen och därefter. Vi beklagar att briterna väljer att lämna EU, men vi måste också komma ihåg att bakom den brittiska kritiken finns problem som är värda att ta på allvar, även i Sverige. Reformtempot inom EU måste öka medan byråkratin och den politiska klåfingrigheten måste minska. EU måste visa handlingskraft och gemensamt kunna lösa problem.

Mot bakgrund av dessa olika utmaningar, som innebär att fundamentala frågor ställs om vad EU-samarbetet är och bör vara, ser vi med oro på den svenska regeringens passivitet och vilshenhet i EU-politiken. Regeringen verkar inte ha någon tydlig och gemensam bild av hur EU bör utvecklas, vare sig på kort eller lång sikt. Det är nu hög tid att Sverige åter får en konsekvent och tydlig röst i EU-arbetet för EUs trovärdighet, inåt och utåt.

Karin Enström (M)

Sofia Arkelsten (M)

Göran Pettersson (M)

Tobias Billström (M)

Margareta Cederfelt (M)

Sotiris Delis (M)

Ulrika Karlsson i Uppsala (M)

Hans Wallmark (M)

Anti Avsan (M)

Maria Stockhaus (M)